

Naar een klimaatneutrale stad: wat doen we en wat is er nog nodig?

Paulus Jansen
Wethouden Wonen
17 mei 2018

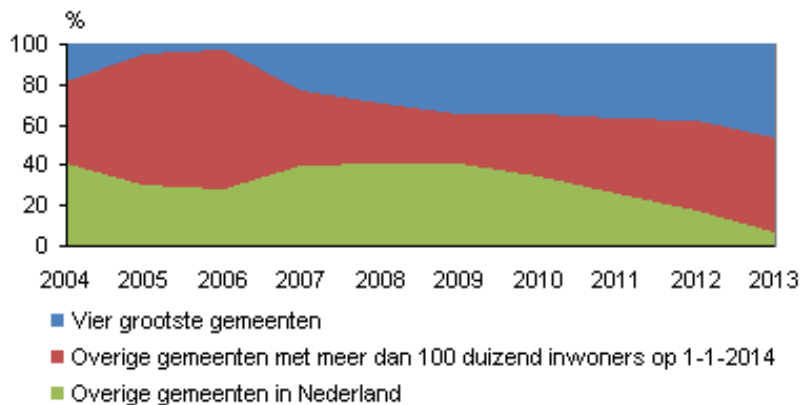
Gemeente Utrecht

Utrecht.nl

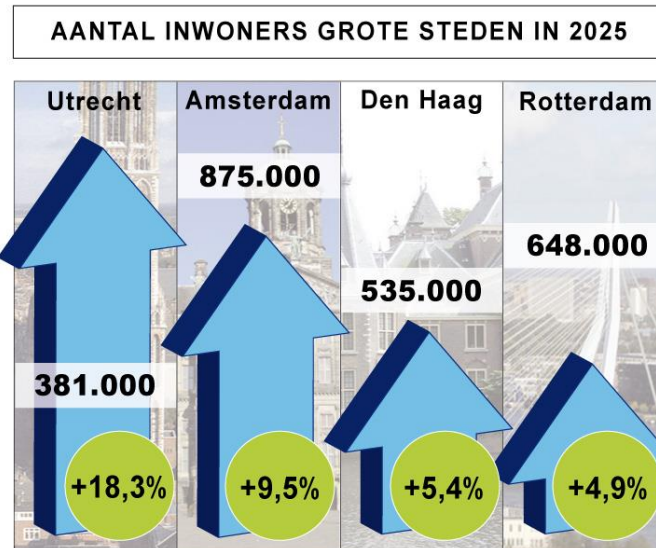
Wat gebeurt er in Utrecht?

→ *de grote steden groeien*

→ *vooral Utrecht tot 400.000 in 2030*

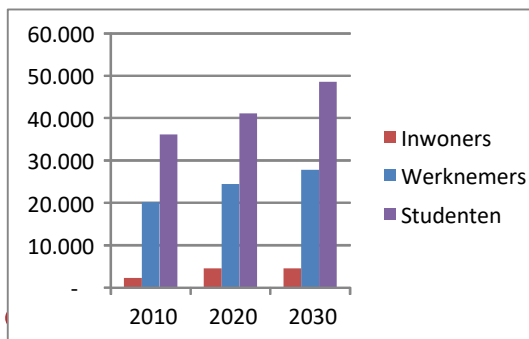

Bron: CBS

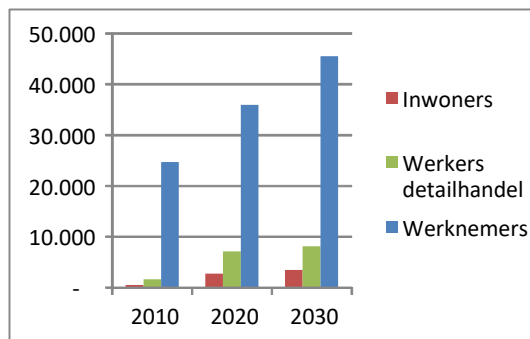

Bron: CBS / PBL oktober 2013; grafiek: DUB

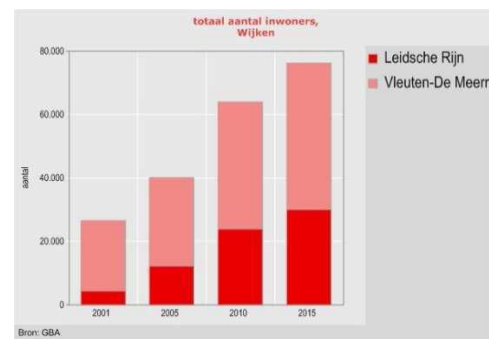
De Uithof

Stationsgebied

Groei Leidsche Rijn

Wat is het probleem?

→ Congestie naar binnen-stedelijk

→ stedelijke gezondheid bedreigd

Greetings
from Utrecht!

TomTom Traffic Index

Amsterdam

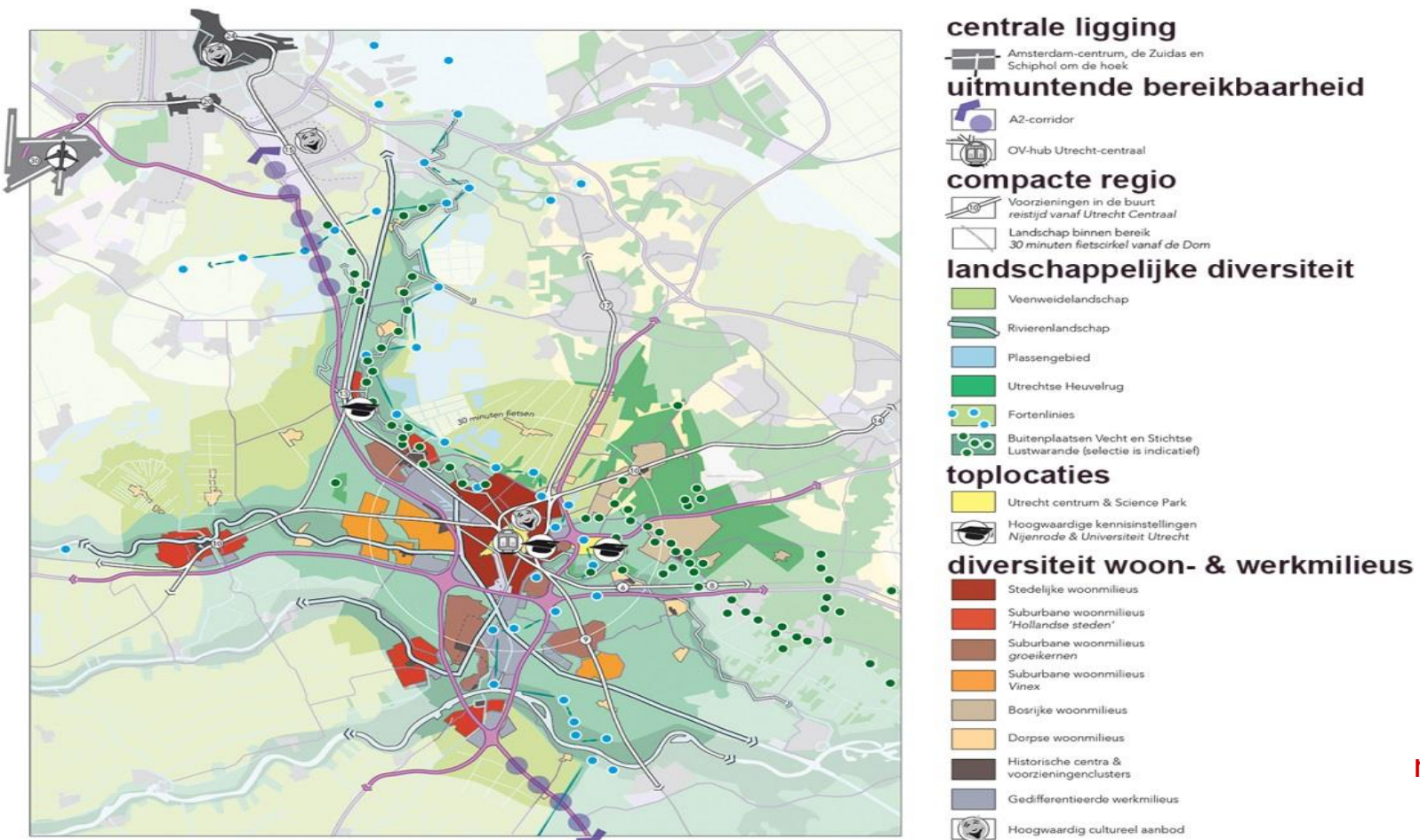
Ranking

Ranking of city compared to all cities in the report	50/60
Congestion level on highways	9%
Congestion level on non-highways	32%
Delay per hour driven in peak period	20 min
Delay per year with a 30 min commute	57 h

Utrecht is leefbaar én concurrerend

→ Positief vestigingsklimaat voor zowel bedrijven als bewoners

→ Compacte stad: behoud kostbare landschappen en florierende economie

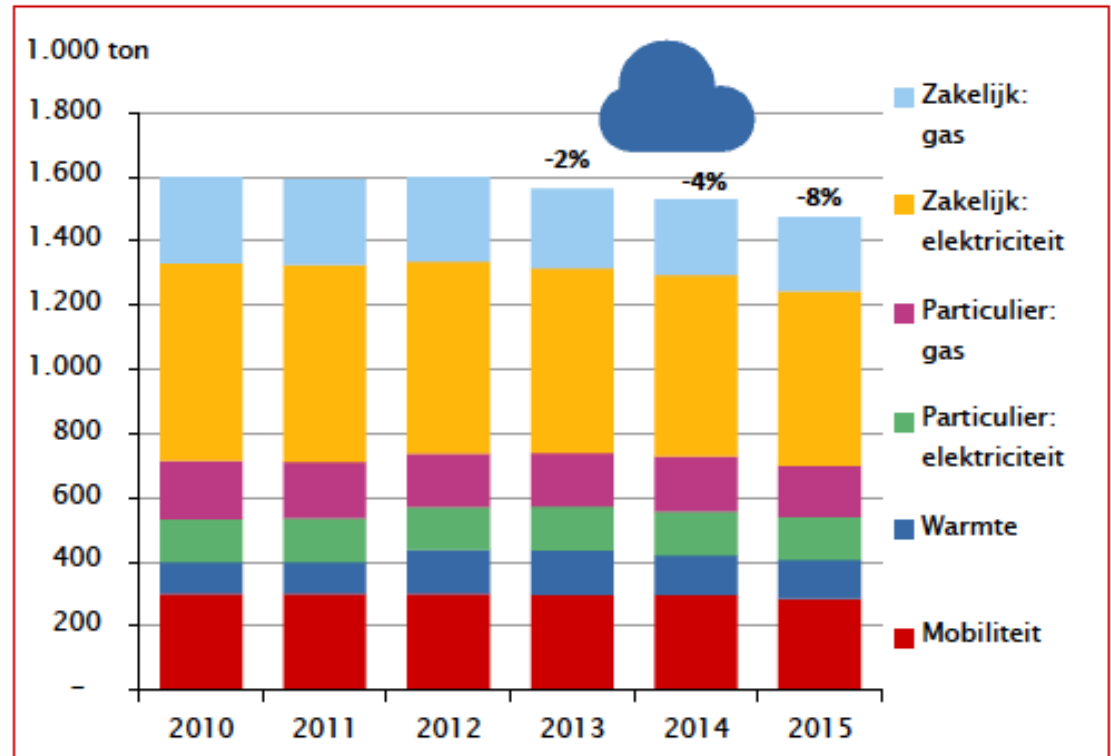
Healthy Urban Boost: kansen voor energie

Energieneutraal op lokaal niveau

Noodzaak voor versnelling van de energietransitie

- Doelstelling Utrecht: Klimaatneutraal 2030
- 1/3 van de CO₂ uitstoot door verwarmen gebouwen met aardgas en stadsverwarming
- Groeiende vraag naar koeling
- **Noodzaak:** omschakelen een duurzame warmte- & koude voorziening

Bron: eigen berekeningen Gemeente Utrecht

Gemeente Utrecht

Utrecht.nl

Stappen naar "Aardgasvrije gebieden"

Oktober 2017: Regeerakkoord
Februari 2018: gasaansluitplicht uit wet

Warmtevisie Utrecht

Hoe gebouwen & wijken fossielvrij verwarmen

Raadsbesluit 2017

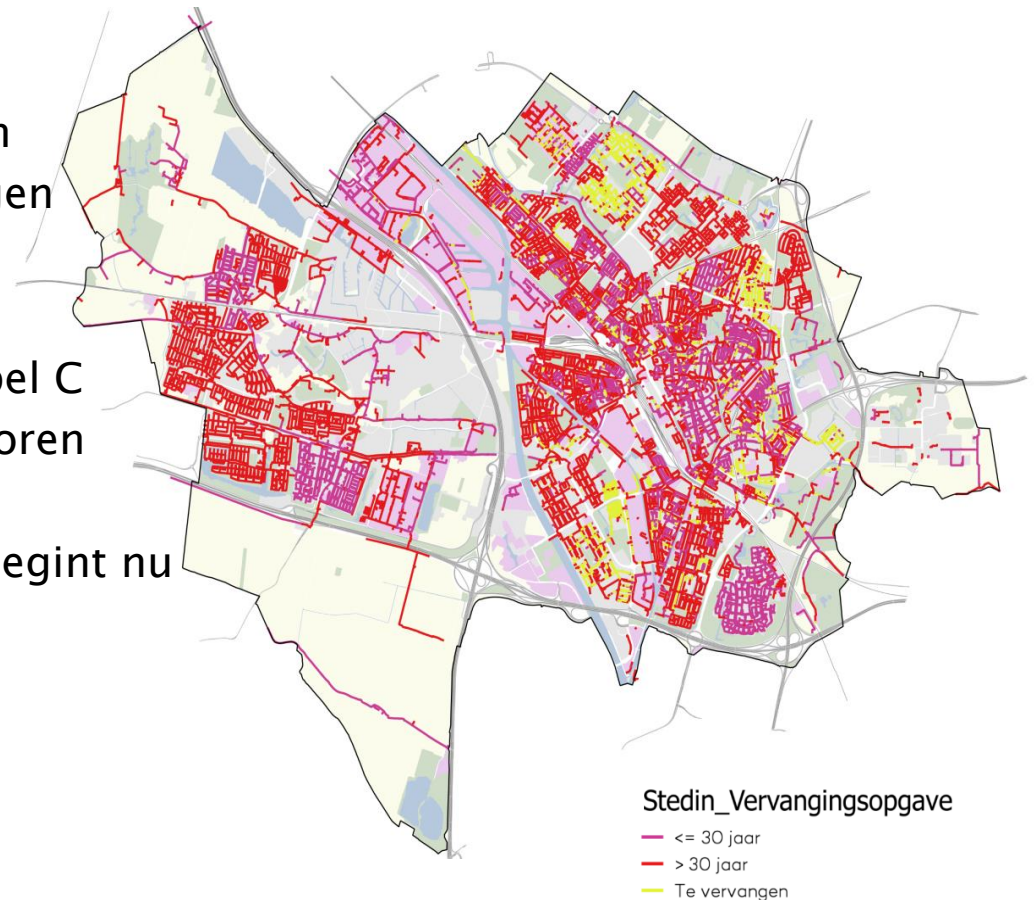

Gemeente Utrecht

Utrecht.nl

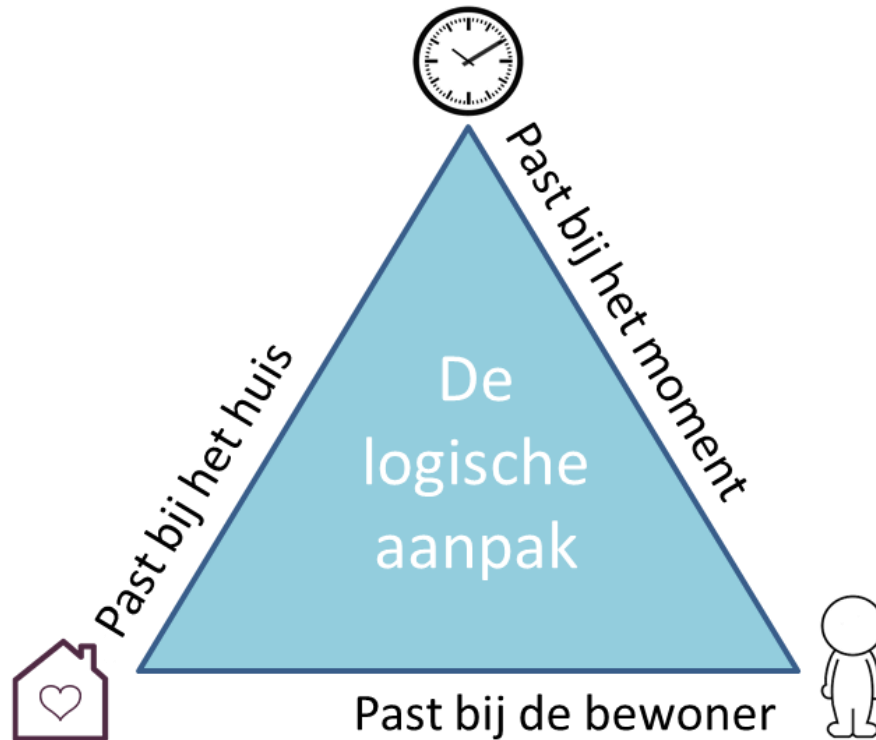
Waar staan we?

- 117.000 aardgasaansluitingen
- 35.000 warmtenet aansluitingen
- Warmtenet is op aardgas
- 10 energieneutrale woningen
- 50% kantoren slechter dan label C
- Beperkt gebruik WKO bij kantoren
- Vervangingsopgave aardgas begint nu

Uitgangspunten voor de toekomstige warmtevoorziening

- Betaalbaar
- Betrouwbaar
- Duurzaam

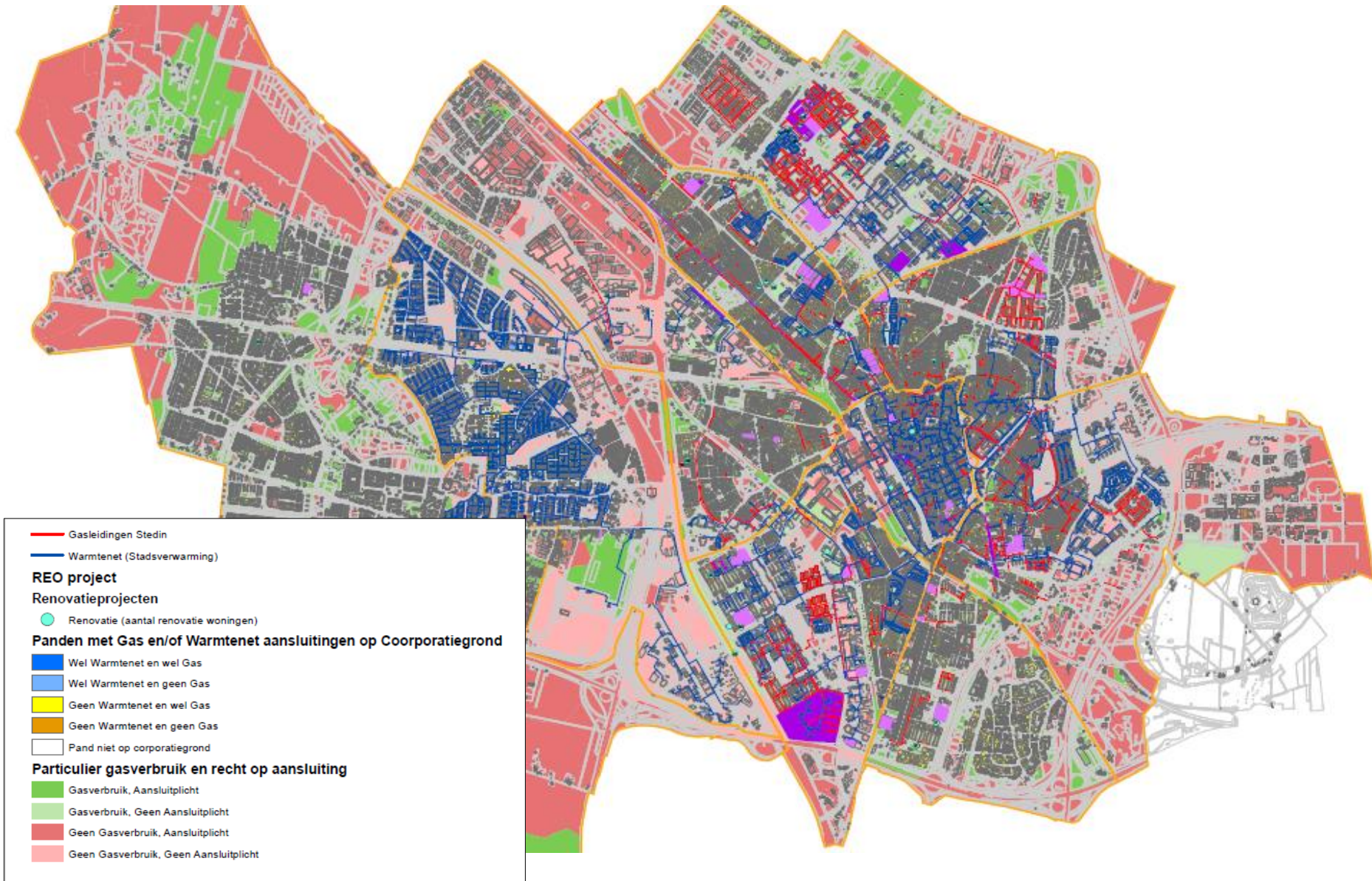

Wat zijn de belemmeringen?

- Er is een ‘verslaving’ aan gas die maakt dat het ook een emotionele keuze is
- Er is weerstand tegen monopolie van stadsverwarming
- Besluitvorming is complex en vraagt goede afweging
- Te lang uitstel van keuzes in infrastructuur maakt dat keuzes afvallen voor een bepaald gebied
- Kosten zijn nog hoog en kostenverdeling ligt scheef
- Marktpartijen hebben nog weinig betaalbare energieneutrale verbouwconcepten (vraag en aanbod wacht op elkaar)
- Marktpartijen denken aan korte termijn winsten en houden vast aan bestaande bouwpraktijken

Gebiedsanalyse: Waar aan de slag?

De opgave

- Vraag naar warmte beperken: investeringen in verbeteren gebouwschil & installaties
- Inzetten van duurzame energiebronnen & stoppen met gebruik van aardgas
- Forse investeringsopgave

Gemeente Utrecht

1.

Impact op gebouw

- Isoleren
- Efficiënt ventileren
- Lage temperatuur verwarming

Impact op infrastructuur en opwek:

- Elektriciteitsnetwerk met voldoende capaciteit
- Elektriciteit uit duurzame bronnen

2.

Impact op gebouw

- Isoleren
- Efficiënt ventileren
- Lage of hoge temperatuur verwarming

Impact op infrastructuur en opwek:

- Warmtenet
- Warmte uit duurzame bronnen

Nieuwe beleidskaders

1. Nieuwbouw: geen nieuwe aardgasaansluitingen, hoge isolatiegraad en lage-temperatuurverwarming
2. Renovaties: voorbereiden of overstappen op aardgasvrij
 - Grote besparingen en omschakeling naar lage-temperatuurverwarming (dit maakt voor een gebouw zowel LT warmte als all-electric haalbaar) eventueel in stappen
 - Gebiedsaanpak om met stakeholders keuze te maken voor warmte- of all-electric netwerk
3. Natuurlijke momenten (in infrastructuur of gebouw) gebruiken om de transitiekosten te minimaliseren en aan te sluiten bij de wensen van gebruikers
4. De Gemeente faciliteert en stuurt op verduurzaming van warmtenetten
5. Besluitvorming over toekomstige infrastructuur wordt aan de gemeenteraad voorgelegd
6. De Gemeente pakt de regierol om te sturen op een warmtetransitie die wordt gerealiseerd tegen maximale maatschappelijke baten en acceptabele maatschappelijke kosten
7. De Gemeente gaat actief regie voeren op een efficiënt gebruik van de ondergrond voor de energievoorziening

Wat willen we bereiken?

- Vanaf nu nieuwbouw energieneutraal/klimaatneutraal
- 2030 bestaande bouw gasvrij
- Vanaf nu geen nieuwe gasaansluitingen en geen bestaande gasleidingen meer vervangen
- Warmtenetten op lage temperatuur gevoed door duurzame bronnen
- Aanbod: Alle duurzame bronnen lokaal benutten: oppervlaktewater, zonnevelden, restwarmte uit RWZI en overige bronnen
- Efficiënt gebruik van de ondergrond: nuttig gebruik van de warmte op verschillende diepten: warmte-koude opslag tot ultradiepe geothermie

Uitgangspunten in nieuwe aanpak

- **Nieuwe coalities:**

- Regietafel: samenwerking netwerkbedrijven, corporaties en gemeente
- Greendeal: dialoog aangaan rijk over belemmerende regelgeving: speelruimte en dekking

- **Gebiedsgericht:**

- Wijkgerichte aanpak wat betreft warmtevisie en afwegingskader
- Data op orde: kansenkaarten, meekoppeling

- **Toekomstgericht:**

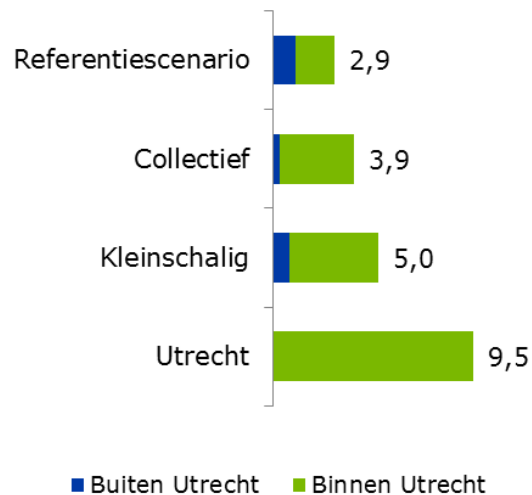
- Geen aardgas meer in nieuwe gebieden
- Voorsorteren op bestaande wijken om transitie in te gaan
- Vervanging aardgasleidingen voorkomen

Beleidsprincipes: vastgelegd in de Warmtevisie

Totale Investeringsopgave voor Utrecht klimaatneutraal

Investeringsomvang 2017-2030
in miljarden euro's

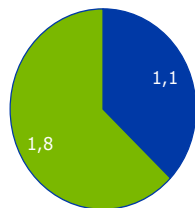

± 207 – 679 mln/j

Referentiescenario

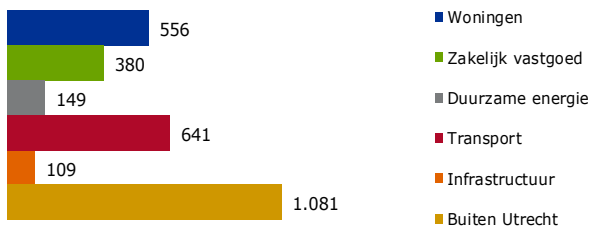
Investeringskosten 2017-2030
in miljarden euro's

■ Buiten Utrecht ■ Binnen Utrecht

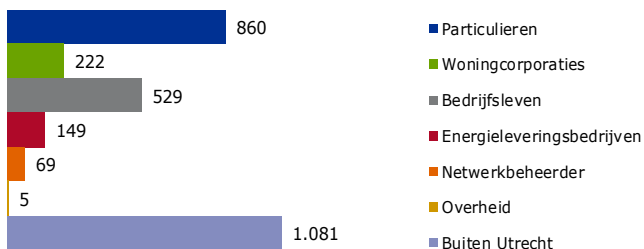
Totale
investerings zijn
2.9 miljard euro

Investeringskosten 2017-2030
in miljoenen euro's

Per
investerings-
categorie

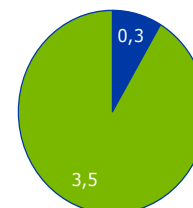
Investeringskosten 2017-2030
in miljoenen euro's

Per partij

Collectief scenario

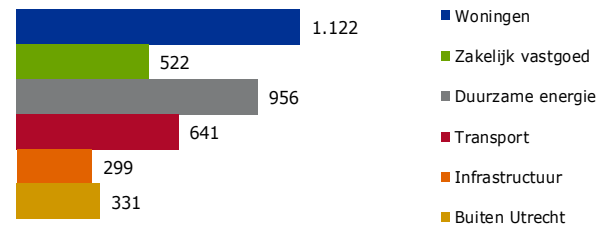
Investeringskosten 2017-2030
in miljarden euro's

■ Buiten Utrecht ■ Binnen Utrecht

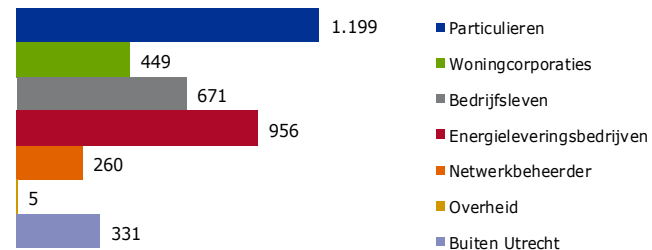
Totale
investerings zijn
3.9 miljard euro

Investeringskosten 2017-2030
in miljoenen euro's

Per
investerings-
categorie

Investeringskosten 2017-2030
in miljoenen euro's

Per partij

Actuele kansen

- Brede en stevige aandacht voor aardgasvrije gebiedsontwikkeling
 - Regeerakkoord met ambitie op klimaat
 - Meer Financiële speelruimte gemeenten en economische groei
 - Rijk: €300 mln/jr voor innovatie en versnelling E-transitie
-
- Verzilveren koplopperspositie
 - Geld en werk naar Utrecht halen

Keuzes & discussiepunten

- Het warmtenet: verduurzamen en groei of niet en dus exit?
 - Biomassa, geothermie, restwarmte
 - Rol gemeente in aanleg infra
- Aardgasvrij en warmtevisie: gelijk de gehele stad?
 - Innovatie-aanpak
 - Koppeling met gebiedsontwikkeling en renovatie-agenda
- Eigen vastgoed: renovatie naar Energieneutraal
 - Voorbeeldfunctie; financieel kader aanpassen
- Intensivering handhaving bedrijven en kantoren?
- Parkeernorm aanscherpen, laadpalen: sneller elektrisch rijden!

Overvecht-Noord:
geen pilot, maar eenvoudigweg de eerste wijk

Gemeente Utrecht

[Utrecht.nl](https://www.utrecht.nl)

Waarom Overvecht Noord als eerste wijk?

- Vervanging gasnet moet geregeld zijn voor 2030 (STEDIN)
-
- Hoog renovatietempo woningbouwcorporaties (70% woningen)
- Sociaal-economische redenen: Versnellingsagenda voor deze wijk
- Kans om synergie met andere doelen te bouwen: o.a. lokale werkgelegenheid

InZoomen op Overvecht-Noord

— Gasleidingen Stedin

— Warmtenet (Stadsverwarming)

REO project

Renovatieprojecten

● Renovatie (aantal renovatie woningen)

Panden met Gas en/of Warmtenet aansluitingen op Coöperatiegrond

■ Wel Warmtenet en wel Gas

■ Wel Warmtenet en geen Gas

■ Geen Warmtenet en wel Gas

■ Geen Warmtenet en geen Gas

□ Pand niet op coöperatiegrond

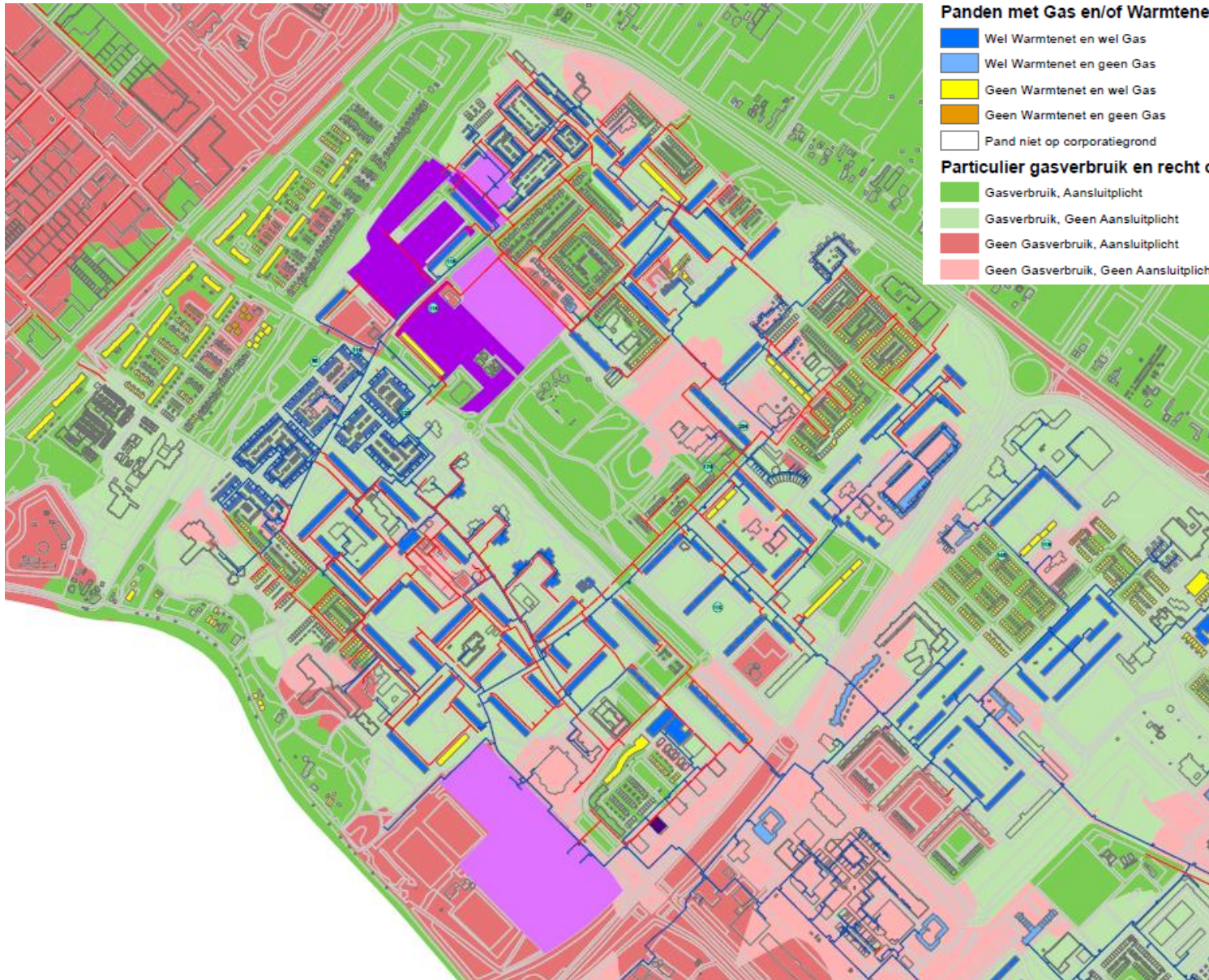
Particulier gasverbruik en recht op aansluiting

■ Gasverbruik, Aansluitplicht

■ Gasverbruik, Geen Aansluitplicht

■ Geen Gasverbruik, Aansluitplicht

■ Geen Gasverbruik, Geen Aansluitplicht

Stand van Zaken

- Omgeving werkt mee: Groningen, regeerakkoord, economie
- Eerste cultuurverschillen partners (Eneco, Stedin, Corporaties, bewoners) overbrugd
- Plan gelanceerd en eerste bewonersavonden
- “Aardgasvrij” als doel wordt breed herkend
- Maar.....enorme lijst aan vragen/onzekerheden

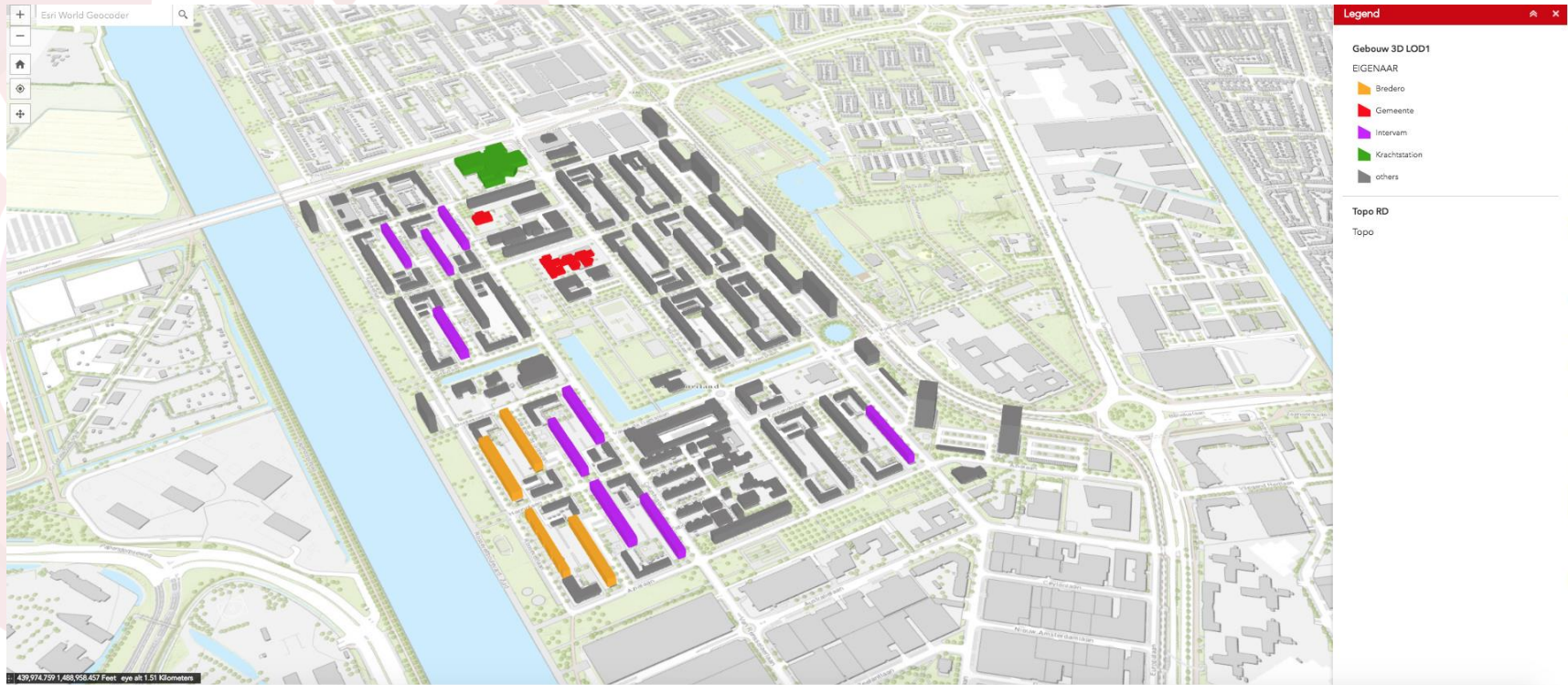
- Enorme complexe verandering gestart met rijk-regio-gemeente en marktpartijen en eigenaar-bewoners.....

Drukbezochte bewonersavonden Overvecht!

Demonstratieproject IRIS in Kanaleneiland Zuid: grootschalige slimme en duurzame renovatie van 664 woningen van Bo-Ex inclusief smart grid

Dank voor uw aandacht.

Vragen?

Meer informatie?

Voor meer informatie kunt u terecht op
www.utrecht.nl/energie

Gemeente Utrecht

Utrecht.nl